

[Ole Bjørn Kraft.]

Ekspedition op til det store Scoresbysund-Distrikt for at forberede en Kolonisation; den eskimoiske Bosætning blev gennemført i 1925, og siden da har der været en stor og lykkelig Udvikling i denne Koloni. Mulighederne for Kolonien synes mig lovende, Omraadet synes at være meget vildtrigt, og Befolkningen har med Lethed kunnet skaffe sig til Livets Ophold. En erfaren Kolonibestyrer har udtalt, at en Befolkning mindst lige saa stor som Angmagssalik's maa kunne leve her og have det bedre end et hvilket som helst andet Sted i Grønland — i Angmagssalik lever omkring 600 Mennesker — og en saa erfaren Forsker som Magister Lauge Koch, som vel i øvrigt er den Dansker, der har det nøjeste Kendskab til Forholdene i Østgrønland, og hvis personlige Indsats i Arbejdet i disse Egne har været meget stor, har i 1926 undersøgt Fangstfelterne omkring Scoresbysund og fundet dem overordentlig gunstige. Denne Kolonisation har altsaa været et meget heldigt Initiativ og har, som jeg senere skal komme til, ogsaa i høj Grad styrket vor Position i Østgrønland.

Hvad selve den direkte Fangstvirksomhed angaar, er der i Juni 1929 blevet stiftet Østgrønlands Fangstkompani Nanok, der har sendt en Fangstekspedition paa 10 Mand til Østgrønland; det er Tanken, at den skal være deroppe i 2 Aar, men for alle Tilfældes Skyld er den udrustet for 3. Ekspeditionens Basis bliver Sabine-Øen, hvor det sørgeligt bekendte Østgrønlandske Kompani i sin Tid havde sit Hovedkvarter; det er Hensigten, at denne Ekspedition blandt andet skal oprette 2 traadløse Stationer. Nogen endelig Meddelelse om Ekspeditionens Fangstvirksomhed foreligger ikke for Tiden for den danske Offentlighed. Nordmændene følger imidlertid denne Virksomhed med megen Interesse og ogsaa med Utilfredshed, og man taler endogsaa i visse norske Aviser, saaledes i „Adresseavisen“ i Trondhjem for 21. Oktober i Aar om, at „nu trænger Danskerne ind paa det norske Fangstomraade“ og „driver en skarp Konkurrence med vore Folk“.

Saaledes ligger altsaa den faktiske Situation i Østgrønland. Vender vi os derefter til det politiske Synspunkt, saa ligger det danske jo klart og er ofte givet til Kende: Vi hævder Suverænetetsretten over hele Grønland, ogsaa over det Omraade, hvor Nordmændene arbejder. Og vor Opfattelse har blandt andet givet sig Udtryk ved Noter af 23. April og 4. Juli 1925, ved hvilke Danmark har indrømmet Storbritannien Mestbegunstigelse ved Behandling af britiske

Borgere, Selskaber og Skibe paa Østgrønland. Samme Indrømmelse har Danmark givet Frankrig ved Noter den 12. og 19. Oktober samme Aar og dermed givet til Kende, at vi naturligvis føler os berettigede til at give en saadan Mestbegunstigelse. Men Norge har da ogsaa straks i denne Anledning meddelt de to Lande, at „den norske Regering ikke har anerkendt dansk Suverænetet over hele Grønland“. Det norske Synspunkt er, at Østgrønland er Ingenmandsland; en Undtagelse har Nordmændene foruden Angmagssalik dog allerede maattet gøre, nemlig med Hensyn til Distriktet omkring Scoresbysund, som selv den meget ivrige Advokat Smedal anerkender, at Danmark har erhvervet Højhedsretten over, selv om han ganske vist har ment at maatte indskrænke den til kun at omfatte en lille Del af det ydre Scoresbysund-Distrikt. Hvad angaar denne Strækning, som jeg før talte om, den Strækning, hvor Nordmændene i disse Aar har drevet deres ivrige Næringsvirksomhed og har rejst alle disse Huse, Strækningen fra Davysund til Wollaston Forlands Nordkyst, skriver Smedal:

„Hos norske Fangstfolk er det et udbredt Ønske, at den Del af Østgrønland, som Nordmænd for Tiden har koloniseret, kommer under norsk Styre, de er meget imod, at denne Del af Landet bliver dansk. Foreløbig har Norge ikke underlagt sig den omtalte Kyststrækning; alle Forhold ligger imidlertid vel tilrettelagt for norsk Suverænetets Erhvervelse Det er en udbredt Opfattelse, at Suverænetetstvisten mellem Danmark og Norge ikke vil blive afgjort før 1944, i det Aar ophører Grønlandsoverenskomsten, hvis den opsiges. Vi — altsaa Advokat Smedal — mener, at Tvisten vil faa sin Afgørelse før den Tid.“

Man ser saaledes i Virkeligheden Planen ganske klart foran sig, og for at der ikke skal være nogen som helst Tvivl om Hensigten med den norske Næringsvirksomhed i Østgrønland, Bygningen af de mange Huse, Oprettelsen af Vejrmeldingsstationer og andre Foreteelser, som jeg ikke skal komme ind paa, saa siger Smedal selv i den Bog, jeg før omtalte:

„Udfaldet af Striden mellem Danmark og Norge om Østgrønland vil saaledes bero paa, hvilken af de to Stater det bliver, som formaar at tage Østgrønland mest effektivt i Besiddelse.“

Og at man ogsaa fra anden Side ser paa samme Maade paa den norske Virksomhed, fremgaar af en meget interessant Artikel, som jeg har fundet i det kendte tyske po-